

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Uzp 461/11
20.01.2012. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija: Snežane Živković, predsednika veća, Olge Đuričić i Snežane Andrejević, članova veća, sa savetnikom suda Radojkom Marinković, kao zapisničarem, odlučujući po zahtevu R.c.o. P, koji je podnet preko punomoćnika Č.D, advokata iz P, za preispitivanje sudske odluke - presude Upravnog suda I-1 U 6612/10 (2009) od 12.05.2011. godine, uz učešće T. ad - u stečaju, P, koga zastupa stečajni upravnik Agencije za privatizaciju - Centra za sprovođenje stečajeva Beograd, M.P. vlasnik Agencije za pružanje ostalih pravnih usluga i poslove stečajnog upravnika iz K, Direkcije za restituciju Republike Srbije, Beograd, i Republike Srbije, koju zastupa Republički javni pravobranilac, u predmetu vraćanja imovine, u nejavnoj sednici veća održanoj dana 20.01.2012. godine, doneo je

P R E S U D U

Zahtev se **ODBIJA**.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom uvažena je tužba tužioca T. ad - u stečaju iz P. i poništeno rešenje Direkcije za restituciju Republike Srbije broj 146-03-46-00-00527/08 od 08.12.2008. godine. Poništenim rešenjem Direkcije za restituciju od 08.12.2008. godine, stavom prvim dispozitiva je odlučeno da se usvaja zahtev, vraća imovina i utvrđuje pravo svojine R.c.o. P, iz P. na imovini oduzetoj rešenjem Komisije za nacionalizaciju NO Opštine Pančevo broj N 48/59 od 28.08.1959. godine kao ranije vlasništvo R.c.o. P. i to na: a) zgradi u ulici Zmaj Jovinoj broj 4 u Pančevu, na kp.br.2797, upisanoj u ZKUL 1602 KO Pančevo, kao kuća sa dvorištem u gradu, vlasništvo Republike Srbije sa pravom korišćenja TP na veliko T. čiji je pravni sledbenik DP T. P.; b) građevinskom zemljištu na kp. top. br. 2797 KO Pančevo u površini od 8 ari i 18m² upisanom u ZKUL 1602 KO Pančevo kao državna svojina Republike Srbije sa pravom korišćenja TP na veliko T, čiji je pravni sledbenik DP T. P.; stavom drugim dispozitiva obavezana je Republika Srbija kao vlasnik i DP T.P. kao korisnik da R.c.o. P. predaju u svojину i državinu nepokretnosti iz stava prvog a) i b) dispozitiva ovog rešenja danom nastupanja izvršnosti ovog rešenja pod pretnjom prinudnog izvršenja, a stavom trećim dispozitiva naloženo je organu nadležnom za upis prava na nepokretnostima da na osnovu ovog rešenja izvrši upis prava svojine u korist R.c.o. P. na nepokretnostima iz stava prvog dispozitiva ovog rešenja u javne knjige u kojima se vrši upis prava na nepokretnostima. Stavom četvrtim dispozitiva odlučeno je da će na osnovu ovog rešenja organ nadležan za upis prava na nepokretnostima izvršiti brisanje svih hipotekarnih tereta zabeleženih u bilo čiju korist na nepokretnostima iz stava 1. dispozitiva ovog rešenja, dok je stavom petim dispozitiva doneta odluka da svaka stranka snosi svoje troškove.

U zahtevu za preispitivanje pobijane presude Upravnog suda, koji je podnet zbog povrede materijalnog zakona, povrede pravila postupka i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, podnosilac ističe da su povređena njegova zakonska prava, jer je tom presudom dovedena u pitanje odluka Direkcije za restituciju na osnovu koje se uknjižio a zatim i preuzeo posed na zgradi u P, ..., koju održava i koristi kao vlasnik od 24.09.2009. godine do današnjeg dana. Smatra da procesni nedostatak, na koji se ukazuje u razlozima presude, da uređeni zahtev od 04.08.2008. godine, nije potpisan, nije od uticaja na pravilno rešavanje ove upravne stvari, mada je ova omaška ispravljena i zahtev po kome je postupano je potpisan 06.09.2011. godine. Navodi da Upravni sud nije cenio navode iz odgovora na tužbu da je sporan status tužioca u vreme podnošenja tužbe, jer je u stečaju od 11.06.2010. godine, kao i njegova legitimacija za vođenje spora obzirom da predmetna nepokretnost nije ušla u društveni kapital ovog preduzeća u postupku privatizacije. Smatra da je pogrešno i pristrasno tumačenje suda o činjenicama da li je objekat dat tužiocu uz naknadu, jer iz rešenja SO Pančevo od 08.05.1965. godine proizilazi da je prenos prava korišćenja na spornom objektu izvršen bez naknade, a kako je tužiocu objekat dala na korišćenje Opština Pančevo, to samo naknada opštini može da se podvede pod član 10. Zakona o restituciji, ali ne i naknada koju je po tom rešenju sticalac obavezan da na ime refundacije sredstava plati ranijem korisniku. Ukazuje da je objekat u svojim gabaritima u identičnom stanju kao i kada je oduzet, da su adaptacije na koje se tužilac poziva koristile njegovom komforu i da su u periodu upotrebe i korišćenja u potpunosti amortizovane. Nadalje, navodi da je sporni objekat zaštićen zakonom kao spomenik kulture zbog čega nije ni bilo moguće menjati njegove gabarite, doživljati i slično. Smatra da se vraćanjem ove imovine ne narušava bitno ekonomska održivost i funkcionalnost tužioca DP T. jer je do vraćanja imovine u zadnjih nekoliko godina on koristio samo mali broj prostorija u tom objektu. Takođe, navodi da nije sporno da je sagrađen novi objekat na mahu neposredno pre 2004. godine, ali da taj objekat nije izmadio tužilačevim predmetima, već

objekat na rudi parcele u roku 2004. godine, ali da taj objekat nije izgradio tužilac svojim sredstvima, već nezakonito T.D, advokat iz P. isključivo svojim sredstvima, da ovo lice pred Opštinskim sudom u Pančevu vodi spor radi utvrđenja prava svojine na tom objektu koji još uvek nije okončan, ali je u izgledu sporazumno rešavanje ovog pitanja između podnosioca zahteva i T.D, te da pravna sudbina izgrađenog objekta nije relevantna za predmet postupka restitucije. Nalazi da su neosnovani i navodi iz pobijane presude da u osporenom rešenju nepokretnosti nisu jasno označene s obzirom na stari i novi premer, jer su oznake parcela i nepokretnosti iz osporenog rešenja bile dovoljne za uknjižbu rešenja o restituciji u zemljišnim knjigama, nakon čega je sledio postupak prenosa u katastar po službenoj dužnosti na osnovu izlaganja i upis R.c.o. u katastar u novoformirani list nepokretnosti. Oспорava navode iz pobijane presude da osporeno rešenje ne sadrži dovoljno obrazložene razloge u smislu člana 11. Zakona o restituciji, jer tužilac u objektima koji su predmet restitucije nije obavljao trgovačku delatnost za koju je registrovan, a u postupku pred Direkcijom nije se pozivao niti je pružio dokaze na okolnosti da bi vraćanje nepokretnosti bitno narušilo njegovu ekonomsku održivost i funkcionalnost. Smatra da je pobijanom presudom Upravni sud omogućio tužiocu da nakon sprovedenog postupka i donošenja rešenja o restituciji iznosi nove dokaze i poziva se na svoja ulaganja, što je u suprotnosti sa Zakonom o opštem upravnom postupku. Ukazuje da su svi dokazi bitni za donošenje odluke u postupku restitucije bili dostupni Upravnom sudu prilikom odlučivanja, ali ih sud nije uvažio. Time je povredio i pravo na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama i oštetio podnosioca zahteva koji je sada sprečen da sredeći vraćenu imovinu i koristi je za svoje potrebe. Predlaže da Vrhovni kasacioni sud uvaži zahtev i ukine ili preinači pobijanu presudu. Direkcija za restituciju Republike Srbije u datom odgovoru na zahtev ostaje u svemu pri osporenom rešenju, nalazeći da su primedbe i nalozi suda dati u pobijanoj presudi neosnovani. Predlaže da sud preinači pobijanu presudu i potvrdi rešenje Direkcije za restituciju od 08.12.2008. godine kao pravilno i na zakonu zasnovano.

Protivna stranka, T. ad u stečaju iz P. u odgovoru na zahtev za preispitivanje pobijane odluke Upravnog suda, nalazi da je doneta presuda u svemu pravilna i na zakonu zasnovana i predlaže da sud zahtev odbije kao neosnovan.

Republici Srbiji je preko zakonskog zastupnika, Republičkog javnog pravobranilaštva dostavljen zahtev na odgovor, ali u datom roku ovaj odgovor nije dostavljen sudu.

Postupajući po podnetom zahtevu i ispitujući pobijanu presudu u granicama zahteva, u smislu člana 54. Zakona o upravnim sporovima ("Sl. glasnik RS" broj 111/09), Vrhovni kasacioni sud je našao:

Zahtev nije osnovan.

Iz spisa predmeta Upravnog suda proizilazi da je pobijanom presudom I-1 U 6612/10 (2009) od 12.05.2011. godine, uvažena tužba tužioca T. ad – u stečaju, P. i poništeno rešenje Direkcije za restituciju Republike Srbije broj 146-03-46-00-00527/08 od 08.12.2008. godine o vraćanju imovine i utvrđivanju prava svojine R.c.o. P. na imovini bliže opisanoj u stavu prvom dispozitiva tog rešenja, jer su u postupku koji je prethodio njegovom donošenju učinjene povrede pravila postupanja koje su od uticaja na rešenje stvari, a činjenično stanje još uvek nije pravilno i potpuno utvrđeno da bi materijalno pravo moglo da bude pravilno primenjeno. Ocenjujući zakonitost osporenog rešenja Upravni sud je našao da je tuženi organ, Direkcija za restituciju Republike Srbije, postupala po zahtevu koji nije potpisan od strane ovlašćenog lica podnosioca ili njegovog punomoćnika, da je ovaj nedostatak tuženi bio u obavezi da otkloni u smislu člana 58. Zakona o opštem upravnom postupku, a kako to nije učinio povredio je pravila postupanja koja su od uticaja na rešenje stvari. Nadalje, nepotpuno su utvrđene odlučne činjenice za ocenu da li je objekat koji je predmet restitucije stečen bez naknade u smislu pravilne primene člana 7. Zakona o restituciji, jer u postupku nije utvrđeno kakav je odnos između iznosa od 14.890.482,00 dinara i tržišne cene u vreme prenosa prava korišćenja na imovini koja je data 1965. godine pravnom prethodniku tužioca jer bi se samo ukoliko bi ovaj iznos bio neznatan u odnosu na tržišnu cenu objekta u vreme prenosa moglo smatrati da je objekat stečen bez naknade. Nadalje, prema oceni Upravnog suda, u postupku je bilo potrebno da se, radi pravilne primene odredbe člana 10. stav 1. Zakona o vraćanju (restituciji) imovine crkvama i verskim zajednicama, utvrdi da li se objekat nalazi u približno istom obliku i stanju u kom je bio u vreme oduzimanja ne samo u pogledu spoljnog izgleda, već i u kakvom se stanju nalazi u odnosu na vreme oduzimanja odnosno davanja na korišćenje pravnom prethodniku tužioca, te kolika je tržišna cena objekta imajući u vidu da tužilac tvrdi da je uložio znatna sredstva i obavio velike radove na potkrovlju i podrumu koji su znatno promenili stanje objekta. Takođe, sud nalazi da u provedenom postupku nije utvrđeno kakav je pravni režim objekta izgrađenog na katastarskoj parceli 4232 KO Pančevo, za koji je tužilac priložio građevinsku dozvolu iz 2002. godine i upotrebnu dozvolu iz 2004. godine, jer od ove činjenice zavisi pravni režim zemljišta na kome se on nalazi a koje zemljište je predmet restitucije. Pored toga, prema nalaženju Upravnog suda osporenim rešenjem učinjene su i povrede pravila postupanja iz člana 199. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku, jer rešenje ne sadrži dovoljno obrazložene razloge da imovina koja je predmet vraćanja nije izuzeta od vraćanja u naturalnom obliku i da njenim vraćanjem ne bi bila narušena ekonomska održivost i funkcionalnost tužioca kao privrednog subjekta po čl. 11. stav 2. Zakona, da bi se moglo zaključiti da su na zakonu zasnovani. Prema obrazloženju pobijane presude osporeno rešenje ne sadrži ni jasno obrazloženje po kom starom i po kom novom premeru je vršena identifikacija nepokretnosti koje su predmet vraćanja, već je tuženi organ razloge o tome dao u odgovoru na tužbu, čime nije mogao da otkloni ovaj nedostatak obrazloženja, jer odgovor na tužbu nije njegov sastavni deo. Pored iznetog, sud je našao da, iako nije sporno u postupku, spisi upravnog predmeta treba da sadrže i dokaze da je T. ad iz P. pravni sledbenik T. iz P. Sa navedenih razloga Upravni sud je poništio osporeno rešenje i spise predmeta vratio tuženom organu kako bi u ponovnom postupku postupio po primedbama i pravnim shvatanjima suda iznetim u presudi i doneo na zakonu zasnovano rešenje u ovoj pravnoj stvari.

Ispitujući zakonitost pobijane presude Vrhovni kasacioni sud je nakon ocene navoda zahteva, obrazloženja pobijane presude te uvida u dostavljene spise Upravnog suda u predmetu U. 6612/10 (2009) i spise predmeta

Direkcije za restituciju R. Srbije 46-00-00527/08, našao da je Upravni sud presudom I-1 U 6612/10 (2009) od 12.05.2011. godine, pravilno zaključio da su u postupku koji je prethodio donošenju osporenog rešenja učinjene povrede pravila postupanja koje su od uticaja na pravilnost i zakonitost rešavanja ove upravne stvari i da činjenično stanje nije pravilno i potpuno utvrđeno da bi se na osnovu tih činjenica moglo oceniti da li je materijalno pravo pravilno primenjeno. U obrazloženju pobijane presude Upravni sud je za svoju odluku dao dovoljne i argumentovane razloge, detaljno i celovito je ocenio navode tužbe i činjenično stanje kao i uzročne veze svake utvrđene činjenice i dokaza u spisima i pravilno našao koje činjenice nisu utvrđene, a odlučne su za pravilnu primenu merodavnog Zakona o vraćanju (restituciji) imovine crkvama i verskim zajednicama. Pri tome su date jasne i određene primedbe i nalozi tuženom organu radi otklanjanja uočenih nepravilnosti u ponovljenom postupku. Stoga je, po oceni Vrhovnog kasacionog suda, pobijanom presudom pravilno odlučeno o zakonitosti osporenog rešenja, kada je isto poništeno i predmet vraćen tuženom na ponovni postupak, a razloge date u obrazloženju presude u svemu kao pravilne prihvata i ovaj sud.

Vrhovni kasacioni sud je cenio navode zahteva da nepotpisivanje uređenog zahteva za vraćanje imovine od 04.08.2008. godine nije od uticaja na pravilno rešavanje ove upravne stvari, pa nalazi da ovi navodi nisu osnovani. Naime, članom 23. Zakona o vraćanju (restituciji) imovine crkvama i verskim zajednicama ("Sl. glasnik RS" broj 46/06), propisano je da se postupak za vraćanje imovine odnosno isplatu naknade ili obeštećenja pokreće zahtevom koji se podnosi Direkciji, a prema članu 5. stav 2. istog Zakona propisano je da se prava i obaveze iz ovog zakona ostvaruju u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak ako ovim zakonom nije drukčije određeno. Odredbom člana 57. stav 2. Zakona o opštem upravnom postupku ("Sl. list SRJ" br. 33/97 i 3/02) propisano je da je podnosilac dužan da svojeručno potpiše podnesak. Kod navedenih zakonskih odredaba, Upravni sud je osnovano zaključio da je postupanjem po nepotpisanom zahtevu kojim je stranka pokrenula postupak tuženi organ povredio pravila postupanja od uticaja na rešenje stvari. Vrhovni kasacioni sud je cenio navode zahteva da je Upravni sud, time što je u upravnom sporu razmatrao navode tužbe i dokaze koje tužilac nije izneo u upravnom postupku, postupio suprotno Zakonu o opštem upravnom postupku, te da je učinjena povreda prava na pravično suđenje iz člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama jer su svi potrebni dokazi bili dostupni Upravnom sudu pri donošenju pobijane presude, pa nalazi da ovi navodi nisu osnovani. Ovo iz razloga što je odredbom člana 38. Zakona o upravnim sporovima ("Sl. list SRJ" broj 46/96) koji je pravilno primenjen u konkretnom slučaju, propisano, između ostalog, da sud rešava spor, po pravilu, na osnovu činjenica koje su utvrđene u upravnom postupku, te da će sud poništiti presudom osporeni upravni akt ukoliko nađe da u pogledu utvrđenih činjenica postoji protivrečnost u spisima ili su one u bitnim tačkama nepotpuno utvrđene. Nadalje, pravo na pravično suđenje, koje je propisano i odredbom člana 32. stav 1. Ustava Republike Srbije, predstavlja obavezu suda da obrazloži odluku jer svaka stranka ima pravo da bude upoznata sa stavovima suda na kojima je ta odluka zasnovana, kao i obavezu da brižljivo i pažljivo razmotri sve dokaze i ceneći ih pojedinačno i zajedno odluči koje će i zbog čega činjenice smatrati utvrđenim a koje i zbog čega neće. Imajući u vidu materijalni zakon koji se ima primeniti u rešavanju ove upravne stvari, Vrhovni kasacioni sud nalazi da je Upravni sud u pobijanoj presudi postupio saglasno navedenim odredbama Zakona o upravnim sporovima, Ustava Republike Srbije i Evropske konvencije o ljudskim pravima, jer je ispitujući u upravnom sporu zakonitost osporenog rešenja pobijanom presudom ocenio sve iznete navode, dokaze i činjenice utvrđene u upravnom postupku i u obrazloženju pobijane presude dao dovoljne i jasne činjenične i pravne razloge kao i jasne naloge za postupanje nadležnog organa u njenom izvršenju. Vrhovni kasacioni sud je cenio i ostale navode zahteva, pa nalazi da oni kod navedenog činjeničnog i pravnog stanja ove upravne stvari nisu od uticaja na drugačiju ocenu zakonitosti pobijane presude. Ovo zbog toga što se navodi zahteva upravo odnose na pitanje pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja, te podnosilac zahteva ima pravo i mogućnost da ove navode iznese u ponovljenom postupku pred nadležnom Direkcijom za restituciju Republike Srbije.

Sa iznetih razloga, nalazeći da su navodi zahteva neosnovani i da ne mogu dovesti do drugačije odluke suda po podnetom zahtevu, Vrhovni kasacioni sud je na osnovu člana 55. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u dispozitivu ove presude.

PRESUĐENO U VRHOVNOM KASACIONOM SUDU

Zapisničar

Radojka Marinković, s.r.

Predsednik veća- sudija

Snežana Živković, s.r.